

Вр № 313/10.07.2015 г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Валентина Русева Тодорова
Институт по океанология – БАН, Варна
Секция „Биология и екология на морето“

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
по област на висше образование: шифър 4. „Природни науки, Математика и Информатика”; Професионално направление: шифър 4.3. „Биологически науки,; Научна специалност: „Хидробиология”; Научно направление: „Зоопланктон”, обявен в Държавен вестник бр. 52/10.07.2015 г., от Институт по океанология – БАН, Варна

с единствен кандидат гл. ас. д-р Кремена Благовестова Стефанова

Кандидатът в конкурса за доцент Кремена Стефанова е придобила магистърска степен “Биолог със специализация хидробиология и опазване на водите” в СУ „Св. Климент Охридски”, Биологически факултет, през 1991 г. Постъпва в Института по океанология – БАН като специалист биолог през 1995 г. и прераства постепенно до длъжност главен асистент през 2002 г. **Защитава докторска дисертация в научна специалност „Хидробиология“**, направление зоопланктон през 2015 г. като докторант в свободна форма на обучение, в ИО-БАН.

Кремена Стефанова надгражда последователно професионалните си умения и методически арсенал в хода на обучението си в **9 международни и национални тренировъчни курсове**, в които придобива допълнителни квалификации по: методи за полева работа и лабораторен анализ на зоопланктона, статистически методи за анализ и оценка на морската среда с прилагане на специализиран софтуер PRIMER, управление на инвазивни видове, методи за продукция на планктона, управление на бази данни по биоразнообразие, акустични методи за оценка на зоопланктона, използване на ГИС приложения.

Изследователската дейност на Кремена Стефанова се отличава с **работа в разнообразни научни колективи в изпълнение на голям брой научно-изследователски проекти** с международно финансиране по 6 и 7 Рамкова програма на ЕК и от GEF-UNDP (14 броя), както и в договорни задачи (13 броя) с финансиране от управленски институции (ИАРА, МОСВ, БДЧР, Областна администрация – гр. Варна) и бизнеса.

Искам специално да отбележа, че през 20-те години на съвместна работа с колегата Кремена Стефанова се убеждавах многократно в нейния **висок професионализъм, работоспособност и отговорност, етичност и лоялност**, които заслужено ѝ изградиха авторитет на **утвърден специалист** в областта на зоопланктона, желан и надежден партньор в национални, регионални и европейски изследователски екипи.

Кремена Стефанова участва в конкурса за доцент с **38 публикации**, разпределени, както следва: **10** статии в списания с импакт фактор (IF), **1** методично ръководство, **14** статии в списания и поредици без импакт фактор и **13** доклада от научни конференции и работни срещи, публикувани в пълен текст. Кандидатът е **първи автор в 11** от представените публикации и **втори автор в 9**, което потвърждава водещата ѝ роля в повече от половината от представената научна продукция. Същевременно, разглеждам изцяло положително публикациите на кандидата в големи авторски колективи, което е показателно за успешната екипна работа на Кремена Стефанова в международни проекти и експертни групи.

Забелязани са **53 цитирания** на публикации на кандидата в научната периодика, от които 23 в издания с импакт фактор (IF), както и 33 цитирания в дисертации.

Впечатление прави значителната изява на Кремена Стефанова на научни форуми, видно от представените общо **26** заглавия на изнесени доклади.

Тематичната насоченост на научно-изследователската и научно-пилотажната работа на кандидата за доцент има **ясно очертан профил в областта на хидробиологията и по-конкретно морския зоопланктон**. В тази връзка професионална квалификация на кандидата напълно **отговаря на тематиката на обявения конкурс за доцент в ИО-БАН**.

Приемам без резерви научните приноси на гл. ас. Кремена Стефанова, синтезирани в следните основни направления:

Натрупани са **значителен обем нови собствени данни** и са установени съвременните особености в състава, структурата, количествената динамика и пространственото разпределение на зоопланктона в корелационна връзка с основни градиенти на средата в крайбрежието, шелфа и открито море пред българския бряг, в северозападния шелф на Черно море, и комплекса Белославско-Варненско езера-Варненски залив.

Анализирани са дълги редове данни (1967-2005) и са изведени тенденции в количествените параметри и качествения състав на зоопланктонното съобщество в корелационна връзка с хищническата преса. Установени са сезонни цикли, зависими от циркулацията на морските течения.

Специално място в изследванията на Кремена Стефанова заемат **чуждите и инвазивните зоопланктонни видове** и установените връзки на тяхното разпространение и обилие с градиенти на еутрофикация, както и въздействието им върху мезозоопланктона.

Установени са взаимовръзки на зоопланктона с климатични аномалии в глобален и мезомащаб и са изведени **потенциални индикаторни видове за климатични промени**.

Преобладаващата част от постиженията и резултатите имат **оригинален характер**, което ги прави особено ценни в научно отношение.

Приемам за безспорни приносите в научно-приложен аспект, в това число методически, които могат да бъдат обобщени в следните направления:

Изчислени са **корекционни коефициенти** между различни зоопланктонни мрежи за отбор на проби, позволяващи сравнимост на методично разнородни данни.

Изготвено е **ръководство за пробонабиране** и анализ на макрозоопланктона за прилагане в мониторинговите програми на черноморските държави, което допринася към методичното хармонизиране в региона.

Успешно са **апробирани хидроакустични методи** за оценка на числеността и биомасата на мезо- и макрозоопланктона.

Изведени са **зоопланктонни индикатори** за оценка на екологичното състояние и екологичния потенциал на крайбрежните морските води и модифицираните крайбрежни езера. Разработена е класификационна система за категоризация на крайбрежните морски води по пет-степенна скала на екологичното състояние.

Отдавам специално място на приноса на кандидата за изготвянето на първоначалната оценка за състоянието на морската околна среда, формулирането на доброто състояние и определянето на индикатори, прагови стойности и екологични цели по смисъла на Рамкова директива за морска стратегия (2008/56/ЕО). Разглеждам това постижение не просто като научно-приложен принос, а като **резултат с висока обществена и политическа значимост за опазването на морската околна среда в България**.

Педагогическа дейност. Оценявам високо усилията на гл. ас. Кремена Стефанова да обучава студенти в рамките на летни практики и стажове и ръководи докторанти (7 защитили), като инвестира познание и време в изграждането на потенциални бъдещи морски научни кадри.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

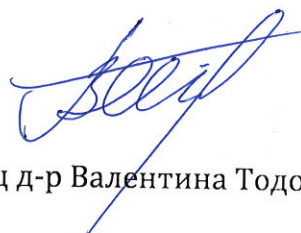
Съгласно предоставените по конкурса документи и наукометрични данни, считам, че кандидатурата на гл. ас. Кремена Стефанова **отговаря напълно** на нормативните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Като се основавам на впечатленията ми от цялостната научна дейност и усърден труд на гл. ас. Кремена Стефанова, оценявайки нейните постижения и приноси в областта на морската хидробиология, както и специалното място, което

заема в колектива на ИО като компетентен специалист, отговорен учен и лоялен колега, давам **висока и положителна оценка** на кандидата.

На това основание препоръчвам на Научното жури да одобри нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ и да предложи на Научния съвет на Института по океанология да избере Кремена Стефанова за „ДОЦЕНТ“ по област на висше образование “4. Природни науки, математика и информатика“, професионално направление „4.3. Биологически науки“, научна специалност „Хидробиология“, научно направление “Зоопланктон“.

06.11.2015 г.

доц д-р Валентина Тодорова